॥ धृतराष्ट्र उवाच ॥ भगवन्नेवमेवैतत् यथा वदसि नारद। इच्छामि चाहमप्येवं न त्वीशो भगवन्नहं।
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ एवमुक्त्वा ततः कृष्णमभ्यभाषत कौरवः। स्वर्ग्यं लोकञ्च मामात्थ धर्म्यं न्याय्यञ्च केशव।
न त्वहं स्ववशस्तात क्रियमाणं न मे प्रियं। अज्ञं दुर्य्योधनं कृष्ण मन्दं शास्त्वातिगं मम।
अनुनेतुं महाबाहो यतस्वं पुरुषोत्तम। न शृणोति महाबाहो वचनं साधु भाषितं।
गान्धार्य्याश्च हृषीकेश विदुरस्य च धीमतः। अन्येषाञ्चैव सुहृदां भीष्मादीनां हितैषिणां। ४१२५
स त्वं पापमतिं क्रूरं पापचित्तमचेतनं। अनुशाधि दुरात्मानं स्वयं दुर्य्योधनं नृपं।
सुहृत्कार्य्यन्तु सुमहत् कृतन्ते स्याज्जनार्द्दन।
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ ततोऽभ्यावृत्त्य वार्ष्णेयो दुर्य्योधनममर्षणं। अब्रवीन्मधुरां वाचं सर्व्वधर्म्मार्थतत्त्ववित्।
दुर्य्योधन निबोधेदं मदाक्यं कुरुसत्तम। शमार्थं ते विशेषेण सानुबन्धस्य भारत।
महाप्रज्ञकुले जातः साध्वेतत् कर्त्तुमर्हसि। श्रुतवृत्तोपसम्पन्नः सर्व्वैः समुदितो गुणैः। ४१३०
दौष्कुलेया दुरात्मानो नृशंसा निरपत्रपाः। त एतदीदृशंकुर्य्युर्यथा त्वं तात मन्यसे।
धर्म्मार्थयुक्ता लोकेस्मिन् प्रवृत्तिर्लक्ष्यते सतां। असतां विपरीता तु लक्ष्यते भरतर्षभ।
विपरीता त्वियं वृत्तिरसकृल्लक्ष्यते त्वयि। अधर्म्मश्चानुबन्धोऽत्र घोरः प्राणहरो महान्।
अनिष्टश्चानिमित्तश्च न च शक्यश्च भारत। तमनर्थं परिहरन्नात्मश्रेयः करिष्यसि।
भ्रातॄणामथ भृत्यानां मित्राणाञ्च परन्तप। अधर्म्यादयशस्याच्च कर्म्मणस्त्वं प्रमोक्ष्यसे। ४१३५
प्राज्ञैः शूरैर्महोत्साहैरात्मवद्भिर्बहुश्रुतैः। सम्बध्नस्व पुरुषव्याघ्र पाण्डवैर्भरतर्षभ।
तद्धितञ्च प्रियञ्चैव धृतराष्ट्रस्य धीमतः। पितामहस्य द्रोणस्य विदुरस्य महामतेः।
कृपस्य सोमदत्तस्य बाह्लीकस्य च धीमतः। अश्वत्थाम्नो विकर्णस्य सञ्जयस्य विविंशतेः।
ज्ञातीनाञ्चैव भूयिष्ठं मित्राणाञ्च परन्तप। शमे शर्म्म भवेत्तात सर्व्वस्य जगतस्तथा।
ह्रीमानऽसि कुले जातः श्रुतवाननृशंसवान्। तिष्ठ तात पितुः शास्त्रे मातुश्च भरतर्षभ। ४१४०
एतत् श्रेयो हि मन्यन्ते पिता यच्छास्ति भारत। उत्तमापद्गतः सर्व्वः पितुः स्मरति शासनं।
रोचते ते पितुस्तात पाण्डवैः सह सङ्गमः। सामात्यस्य कुरुश्रेष्ठ तत्तुभ्यं तात रोचतां।
श्रुत्वा यः सुहृदां शास्त्रं मर्त्यो न प्रतिपद्यते। विपाकान्ते दहत्येनं किम्पाकमिव भक्षितं।
यस्तु निःश्रेयसं वाक्यं मोहान्न प्रतिपद्यते। स दीर्घसूत्रो हीनार्थः पश्चात्तापेन युज्यते।
यस्तु निःश्रेयसं श्रुत्वा प्राक् तदेवाभिपद्यते। आत्मनो मतमुत्सृज्य स लोके सुखमेधते। ४१४५
योऽर्थकामस्य वचनं प्रातिकूल्यं न मृष्यते। शृणोति प्रतिकूलानि द्विषतां वशमेति सः।
स तां मतमतिक्रम्य योऽसतां वर्त्तते मते। शोचन्ते व्यसने तस्य सुहृदो न चिरादिव।
मुख्यानमात्यानुत्सृज्य यो निहीनान्निषेवते। स घोरामापदं प्राप्य नोत्तारमधिगच्छति।
योऽसत्सेवी वृथाचारो न श्रोता सुहृदां सतां। परान् वृणीते स्वान् द्वेष्टि तं गौस्त्यजति भारत।
स त्वं विरुध्य तैर्वीरैरन्येभ्यस्त्राणमिच्छसि। अशिष्टेभ्योऽसमर्थेभ्यो मूढेभ्यो भरतर्षभ। ४१५०